

Brüssel, 4. aprill 2022
(OR. fr, en)

7861/22

CULT 39
SUSTDEV 76
DIGIT 74
SAN 204
EDUC 117
RECH 171
VISA 64
SOC 208
FISC 91
ENV 319
TRANS 210

MENETLUSE TULEMUS

Saatja:	Nõukogu peasekretariaat
Saaja:	Delegatsioonid
Eelmise dok nr:	6756/22
Teema:	Nõukogu järeldused „Kultuurivahetuse tugevdamine loovisikute ning kultuuri- ja loometöötajate liikuvuse ning mitmekeelsuse kaudu digiajastul“

Delegatsioonidele edastatakse lisas nõukogu järeldused „Kultuurivahetuse tugevdamine loovisikute ning kultuuri- ja loometöötajate liikuvuse ning mitmekeelsuse kaudu digiajastul“, mille nõukogu kiitis heaks oma 4. aprilli 2022. aasta istungil (haridus, noored, kultuur ja sport).

Nõukogu järeldused,
mis käsitlevad kultuurivahetuse tugevdamist loovisikute ning kultuuri- ja loometöötajate
liikuvuse ning mitmekeelsuse kaudu digiajastul

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

VÕTTES ARVESSE, ET

1. kultuuriline ja keeleline mitmekesisus on Euroopa Liidu ja selle põhiväärtuste lahutamatuks osaks. See aitab kaasa loovuse õitsengule, loomevabadusele, kultuurivahetusele ning kõigile eurooplastele pakutava kultuuri ja kunsti mitmekesisusele ja kvaliteedile. See edendab vastastikust mõistmist ja austust kultuuride ja keelte vastu ning kujutab endast ühist pärandit, rikkust, tugevust ja omapära, mis iseloomustab suhteid Euroopas ja ülejäänud maailmaga;
2. oluline on soodustada liikuvust ja vahetusi Euroopa loovisikute, kultuuriorganisatsioonide ning kultuuri- ja loometöötajate vahel nii riigi kui ka Euroopa tasandil, nagu on sätestatud programmis „Loov Euroopa“, ning seda eeskätt pärast COVID-19 pandeemia kriisi. Samuti on oluline toetada juurdepääsu kultuurile ning kultuuriteoste ringlust Euroopas, rikastades seeläbi meie elu nii individuaalselt kui ka kollektiivselt
3. loovisikute ning kultuuri- ja loometöötajate liikuvust tuleks hõlbustada mitte üksnes Euroopa kultuuriorganisatsioonide seas, vaid ka individuaalsete loovisikute ning töötajate vahel, nagu on kogetud i-Portunuse katseprojektide kaudu alates 2018. aastast. Selline liikuvus võimaldab neil koos töötada ja loominguga tegeleda, luua võrgustikke, omandada uusi pädevusi, oskusi ja tehnikaid, otsida inspiratsiooni, jõuda uue publiku ja uute turgudeni ning kasutada uusi karjäärivõimalusi;

4. loovisikute ning kultuuri- ja loometöötajate liikuvuse puhul võib kasutada selliseid kasulikke võimalusi nagu elamislubade kavad ning Euroopa kultuuriasutuste ja festivalide võrgustikud. Seda on võimalik hõlbustada eelkõige põhjaliku, täpse ja mitmekeelse teabe kaudu olemasolevate liikuvuskavade, kättesaadava abi ja programmide kohta, milles võetakse arvesse liikuvuse üldist konteksti;
5. Euroopa liikuvuskavad aitavad luua ja edendada partnerlusi, mis on eeltingimuseks programmi „Loov Euroopa“ koostööprojektidele rahastamise taotlemisel;
6. ambitsioonikas kultuurilise ja keelelise mitmekesisuse poliitika peaks täielikult integreerima kestlikkuse küsimused ja tuginema tehnoloogilisele innovatsioonile, sealhulgas digivaldkonnas;
7. mitmekeelsus¹ edendab kultuurilist mitmekesisust ja loovust, sealhulgas audiovisuaal-, meedia- ja digitaalse infosu valdkonnas, ning võimaldab laiemat juurdepääsu erinevatele kultuurilistele lähenemisviisidele, teostele, teadmistele ja ideedele. Keeleoskus (paljukeelsus²) on globaliseerunud kontekstis oluline väärtus ning aitab kaasa tööalasele liikuvusele ja vahetustele kultuuri- ja loomesektoris;
8. kutselistel tõlkijatel, tõlkidel ja keeleõpetajatel on oluline roll kunstiteoste, teadmiste ja ideede levitamisel, eelkõige vähem levinud Euroopa keelte puhul, toetades seega iga päev Euroopa kultuurilist mitmekesisust;

¹ Määratletud kui mitme keele olemasolu või koosseksisteerimine teatavas ühiskonnas või territooriumil või teataval kandjal.

² Määratletud kui üksikisiku võime kasutada mitut keelt.

9. keelega seotud ja semantilised veebitehnoloogiad võivad toetada mitmekeelsust ja keeleülest suhtlust, aidata kaasa keeleõppele, õpetamisele ja teadlikkusele ning pakkuda kasulikke vahendeid kutselistele tõlkijatele, pidades silmas, et sellised vahendid ei saa täielikult asendada inimeste tehtavat tõlketööd ning nende väljundit tuleb alati hoolikalt jälgida ja täpsuse huvides kohandada;

I. LOOVISIKUTE NING KULTUURI- JA LOOMETÖÖTAJATE LIIKUVUS

KUTSUB KOMISJONI ÜLES:

10. tagama loovisikutele ning kultuuri- ja loometöötajatele laiema juurdepääsu ELi liikuvustoetustele programmi „Loov Euroopa“ raames, kasutades selleks Euroopa tasandil stabiilset individuaalse ja kollektiivse kultuurilise liikuvuse kava nii Euroopa Liidus kui ka mujal, et edendada i-Portunuse katseprojektide kaudu loodud dünaamikat;
11. kaaluma viise, kuidas hõlbustada niipalju kui võimalik teiste seas sellistele olemasolevatele algatustele nagu EURAXESS³ ja CulturEU⁴ tugineva ja neist inspireeritud infoportaali väljatöötamist, mis oleks kergesti juurdepääsetav, interaktiivne ja mitmekeelne ning annaks põhjalikku ja ajakohast teavet liikmesriikide ja Euroopa tasandil pakutavate liikuvusvõimaluste ja toetuste kohta isikutele, isikute rühmadele ja kultuuriorganisatsioonidele, kui see on asjakohane, ning toetaks sidemete loomist organisatsioonide, ürituste toimumise kohtade ning liikuvusvõimaluste otsijate vahel;
12. aitama kaasa loovisikute ning kultuuri- ja loometöötajate liikuvusalase teabe teenuste toetamisele ja asjakohaste võrgustike moodustamisele;
13. tagama, et Euroopa liikuvuskavades võetakse arvesse soolist võrdõiguslikkust ning uute loovisikute ja ebasoodsas olukorras olevatest rühmadest pärit või vähemate võimalustega loovisikute erivajadusi, kes saavad tavaliselt vähem kasu olemasolevatest liikuvuskavadest, ning pakkuda neile kohandatud tuge;

³ <https://euraxess.ec.europa.eu/>

⁴ <https://ec.europa.eu/culture/funding/cultureu-funding-guide>

14. aktiivselt edendama ja soodustama keelelist mitmekesisust kunstiüliõpilaste, loovisikute ning kultuuri- ja loometöötajate liikuvuskavades nii füüsilise kui ka virtuaalse liikuvuse puhul, tuginedes asjakohasel juhul olemasolevatele mudelitele, näiteks Erasmus+ ja Euroopa solidaarsuskorpuse jaoks väljatöötatud veebipõhine keeletugi⁵;

KUTSUB LIKMESRIIKE ÜLES:

15. töötama välja või jätkama koos ELi algatuste või programmidega liikuvuskavasid, et hõlbustada võimalikult palju liikuvust ja vahetusi Euroopa loovisikute ning kultuuri- ja loometöötajate vahel;
16. edendama koostööd kultuuriasutuste ja liikuvusalaste küsimuste, näiteks viisade väljastamise eest vastutajate vahel, et kaaluda võimalusi loovisikute ning kultuuri- ja loometöötajate liikuvuse eripärade arvesse võtmiseks;
17. soodustama tööd piiriülese liikuvuse hõlbustamiseks, vähendades halduskoormust, näiteks sotsiaalkindlustuse, kindlustuse, majutuse, tolli või maksustamise valdkonnas, võttes samal ajal paremini arvesse kultuuri- ja loometöötajate kutsealade eripära ning tuginedes vajaduse korral avatud koordineerimise meetodi⁶ tööühma töö peatsetele tulemustele loovisikute ning kultuuri- ja loometöötajate staatuse ja töötingimuste vallas;
18. edendama loovisikutele ning kultuuri- ja loometöötajatele liikuvusalase teabe teenuste pakkumist, toetamist ja tugevdamist, et aidata neid liikuvusformaalsuste täitmisel ning et eeskätt anda neile teavet kohaldatava õigusraamistiku kohta, tehes koostööd asjaomaste asutustega;

⁵ <https://erasmus-plus.ec.europa.eu/resources-and-tools/online-linguistic-support>

⁶ Avatud koordineerimise meetodi tööühmad on loodud kultuurivaldkonna töökava (2019–2022) raames (ELT C 460, 21.12.2018, lk 12).

KUTSUB LIKMESRIIKE JA KOMISJONI ÜLES NENDE VASTAVATE PÄDEVUSTE PIRES
JA TÄIELIKUS VASTAVUSES SUBSIDIAARSUSE PÕHIMÕTTEGA:

19. hõlbustama loovisikute ning kultuuritöötajate liikuvust, eelkõige tegeledes nende konkreetsete reisivajadustega, nagu muusikariistade või kunstmaterjalide transport, võttes samal ajal arvesse mitmekesisust ja kaasavust;
20. edendama liikuvusprogramme, milles võetakse juhtimistasandist olenemata arvesse kõiki reisikulusid ja integreeritakse asjakohaselt ökoloogilisi küsimusi, arvestades samas liidu geograafilist mitmekesisust ja eripära, ning millega edendatakse eeskätt:
 - kombineeritud liikuvust, kasutades virtuaalsete vahetuste potentsiaali, võttes nõuetekohaselt arvesse osalejate keelelist mitmekesisust ja füüsilise liikuvuse olemuslikku väärtust, ning
 - vähem saastavate transpordivahendite kasutamist, välistamata seejuures juhtumeid, kus õhustransport on ainus või vajalik võimalus, näiteks äärepoolseimate piirkondade⁷, ülemeremaade ja -territooriumide⁸, saarte ja saarepiirkondade puhul;
21. tõhustama kultuuri- ja loometöötajate elukestva õppe toetamise vahendite kasutamist,⁹ eelkõige tugevdades koostöötavaid programme „Erasmus+“ ja „Loov Euroopa“ ja nende vahel, et võtta paremini arvesse kultuuri- ja loomesektorite eripära;

⁷ Nagu on määratletud Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklis 349.

⁸ Nagu on määratletud Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklis 198 ja II lisas.

⁹ Nagu on määratletud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. mai 2021. aasta määruse (EL) 2021/817 (millega luuakse liidu haridus- ja kooolitus-, noorte- ning spordiprogramm „Erasmus+“ ning tunnistatakse kehtetuks määrus (EL) nr 1288/2013) artikli 2 lõikes 1 (ELT L 189, 28.5.2021, lk 1).

II. MITMEKEELSUS DIGIAJASTUL SEOSSES SOTSIAALSE SIDUSUSE JA EUROOPA KODAKONDSUSE KÜSIMUSTEGA

KUTSUB KOMISJONI ÜLES:

22. tõhustama mitmekeelsuse integreerimist liidu programmidesse;
23. edendama kogu ELi hõlmavat strateegilist lähenemisviisi mitmekeelsusele digikeskkonnas;
24. kasutama jätkuvalt keeletehnoloogiate pakutavaid võimalusi, et tagada oma veebisaitide ja muude kommunikatsioonivahendite kvaliteetsem ja ulatuslikum tõlkimine kõikidesse ELi ametlikesse keeltesse¹⁰;
25. pakkuma mitmekeelset inforuumi Euroopa keeletehnoloogiate ning sellega seotud toe ja ressursside kohta, sealhulgas Euroopa paljukeelsuse ja tõlkekavade kohta koos selliste asutustega nagu Euroopa Rahvuslike Keeleinstituutide Föderatsioon (EFNIL);
26. edendama vastutustundlikku ja eetilist andmehaldust ja lõimprivaatsust püüdlustes keeli tehnoloogia abil tugevdada;
27. süvendama koostööd keeleõppe, digitehnoloogia ning kultuurilise ja keelelise mitmekesisuse valdkonnas tegutsevate riiklike ja rahvusvaheliste organisatsioonidega, eelkõige Euroopa Nõukogu ja selle Euroopa Nüüdiskeelte Keskusega, samuti UNESCOga;

¹⁰ Nagu on määratletud nõukogu otsuses nr 1, millega määratakse kindlaks Euroopa Majandusühenduses kasutatavad keeled (EÜT 17, 6.10.1958, lk 385–386), muudetud.

KUTSUB LIIKMESRIIKE JA KOMISJONI ÜLES NENDE VASTAVATE PÄDEVUSTE PIRES
JA TÄIELIKUS VASTAVUSES SUBSIDIAARSUSE PÕHIMÕTTEGA:

28. edendama kultuurilist ja keelelist mitmekesisust ning kultuuriteoste ringlust kogu meediasisu tõlkimise abil, sealhulgas kasutades asjakohasel juhul ära kõige uuemat digitehnoloogiat, kasutades järgmisi võimalusi:
- a) kirjaliku tõlke kui ametivõimaluse tutvustamine hariduses, alustades koolist, kasutades kirjalikku tõlke harjutamist kirjutamis- ja keeleoskuse parandamise ühe võimalusena;
 - b) kvaliteetse tõlkimise esmaõppe soodustamine kultuuri- ja loomesektori jaoks ning kutseliste tõlkijate elukestva õppe julgustamine, võttes arvesse digitehnoloogia kasvavat kasutamist;
 - c) tõlkimise kui ameti atraktiivsuse suurendamine, pakkudes suuremat nähtavust ja tunnustust;
 - d) tõlkijate jaoks paremate töötingimuste, õiglase tasustamise ja õiglase lepingutavade edendamine, eelkõige kultuuri- ja loomesektoris, olenemata keelekombinatsioonidest ja võttes nõuetekohaselt arvesse sotsiaalpartnerite autonoomiat;
 - e) olemasoleva avaliku sektori toetuse suurendamine, eelkõige soodustades spetsialistide võrgustike loomist, soodustades koostööd asjaomaste organisatsioonide vahel, kes pakuvad tõlketoetusi, ning rahastades sihtotstarbeliselt võõrkeeltest ja võõrkeeltesse tõlkimist riigi ja Euroopa tasandil;
 - f) mitmekeelsuse ja kogu meedia tõlkimise alase teabevahetuse jätkamine asjakohastel foorumitel, hõlmates kõiki kultuuri-, loome- ja teadmussektoreid;

29. edendama paljukeelsust elukestvas õppes,¹¹ muu hulgas selliste teadlikkuse tõstmise kampaaniate kaudu nagu Euroopa keeltepäev ning digitaalsete vahendite väljatöötamine ja täiustamine, eelkõige:
- a) lastele ja noortele, sealhulgas vähemate võimalustega lastele ja noortele rohkemate võimaluste pakkumine teiste keelte ja kultuuridega suhtlemiseks, kui see on asjakohane ja täiendab liikmesriikide ametlike keelte õppimist;
 - b) kultuurivaldkonna üliõpilaste, loovisikute ning kultuuri- ja loometöötajate keeleoskuse arendamine;
 - c) rändajate ja eelkõige nooremate rändajate jaoks vastuvõtva riigi ametlike keelte õppimise hõlbustamine, väärtustades samal ajal keelelist mitmekesisust;
30. toetama asjakohasel juhul Euroopa kodanike ja ettevõtjate keeletehnoloogiate alast teadus- ja arendustegevust, et edendada kultuurivahetust ja parandada analüüsisuutlikkust, tuginedes juba olemasolevatele ressurssidele ja platvormidele, ning eelkõige:
- a) edendama Euroopa teabevahetusplatvormina toimiva Euroopa keeleandmeruumi loomist, mis hõlbustab ettevõtjate, investorite, teadlaste ja avaliku sektori asutuste jaoks keeleressursside, -vahendite ja -mudelite loomist, kogumist, (uuesti) kasutamist ja jagamist täielikus kooskõlas ELi väärtustega, milleks on eraelu puutumatus, läbipaistvus ja usaldus;
 - b) toetama mitmekeelsete terminoloogiliste andmebaaside ja ressursside loomist ning olemasolevate platvormide, nagu IATE, ning Euroopa keele- ja mitmekeelsuse taristute, näiteks CLARIN ERICu laialdasemat kasutamist, et laiendada nii tekstiliste kui ka suuliste keeleandmete kogumist, puhastamist ja kättesaadavust;

¹¹ Kooskõlas nõukogu 22. mai 2019. aasta soovitusega tervikliku keeleõppekäsituse kohta (ELT C 189, 5.6.2019, lk 15).

- c) edendama automatiseeritud tõlkesüsteemide, sealhulgas kõiki ELi ametlikke keeli hõlmava eTranslationi teenuse ja muude Euroopa tasandi keelevahendite arendamist, kasutamist ja asjakohasel juhul järelevalvet, püüdes saavutada koostööt Euroopa keeleressursside koordineerimise võrgustikuga, Euroopa keelevõrgu (ELG) projektiga ja tulevase Euroopa keeleandmeruumiga;
 - d) tõhustama teadus- ja innovatsioonikavade lähendamist ja rakendusvaldkondade kindlakstegemist ning siduma teadusuuringud paremini ettevõtjate ja kodanike vajadustega tõlkimist, mitmekeelset ja analüütilist töötlemist võimaldava keeletehnoloogia valdkonnas;
 - e) suurendama ettevõtjate teadlikkust sellest, millist kasu annab keeletehnoloogia kasutamine suhtlemiseks mitmes ELi ametlikus keeles;
 - f) edendama kutseliste tõlkijate suuremat kaasamist digitaalsete tõlketehnoloogiate arendamisse;
31. edendama uute tehnoloogiate abil mitmekeelset juurdepääsu digitaliseeritud Euroopa sisule, rikastades metaandmeid ja pakkudes mitmekeelseid kogemusi infosisu ja kasutajaliideste osas; tuginema sellega seoses selliste digiplatvormide nagu Europeana uuringutele ja tööle;
32. vahetama parimaid tavaid ja tegema 2025. aastaks käesolevate järelduste rakendamisest kokkuvõtte.
-

VIITED

ELi aluslepingud

Euroopa Liidu leping, eriti selle artikli 3 lõige 3: „Liit austab oma rikkalikku kultuurilist ja keelelist mitmekesisust ning tagab Euroopa kultuuripärandi kaitse ja tugevdamise.“

Euroopa Liidu toimimise leping, eriti selle artiklid 165, 166 ja 167, eelkõige artikli 167 lõige 4: „Aluslepingute teiste sätete kohaselt tegutsedes võtab liit arvesse erinevaid kultuuriaspekte eriti selleks, et respektierida ja edendada oma kultuuride mitmekesisust.“

Põhiõiguste harta, eriti selle artikkel 22: „Liit austab kultuurilist, usulist ja keelelist mitmekesisust“.

Euroopa Ülemkogu

Euroopa Ülemkogu 14. detsembri 2017. aasta järeldused (EUCO 19/1/17 REV 1, lk 3, II jagu – haridus ja kultuur, kolmas lõik leheküljel 4)¹².

¹² „Samuti palub Euroopa Ülemkogu komisjonil, nõukogul ja liikmesriikidel analüüsida võimalikke meetmeid, mis käsitlevad: [...] õiguslikke ja finantsilisi raamtingimusi kultuuri- ja loomemajanduse arendamiseks ning kultuurisektori töötajate liikuvuse võimaldamiseks.“

Euroopa Liidu Nõukogu

Nõukogu 22. mai 2008. aasta järelused mitmekeelsuse kohta (ELT C 140/14, 6.6.2008, lk 1).

Nõukogu 22. mai 2008. aasta järelused kultuuridevaheliste pädevuste kohta (ELT C 141, 7.6.2008, lk 14).

Nõukogu resolutsioon mitmekeelsust edendava Euroopa strateegia kohta (ELT C 320, 16.12.2008, lk 1).

Nõukogu järelused loovisikutele ja kultuuritöötajatele pakutavate liikuvusalase teabe teenuste kohta (ELT C 175, 15.6.2011, lk 5).

Nõukogu järelused, mis käsitlevad keeleoskust liikuvuse edendamiseks (ELT C 372, 20.12.2011, lk 27).

Nõukogu järelused mitmekeelsuse ja keeleoskuse arendamise kohta (ELT C 183, 14.6.2014, lk 26).

Nõukogu järelused kultuurivaldkonna töökava (2019–2022) kohta (ELT C 460, 21.12.2018, lk 12).

Nõukogu 22. mai 2019. aasta soovitus tervikliku keeleõppekäsituse kohta (ELT C 189, 5.6.2019, lk 15).

Nõukogu järelused kultuuri- ja loomemajanduse taastumise, vastupanuvõime ja kestlikkuse kohta (ELT C 209, 2.6.2021, lk 3).

Avatud koordineerimise meetodi eksperdirühmad

Poliitikaaruanne, milles esitatakse viis peamist põhimõtet tugeva raamistiku loomiseks ja säilitamiseks, et toetada loovisikute ja kultuuritöötajate liikuvust (2012).

Policy Handbook on Artists' Residencies (2014).

„*Translators on the cover*“. ELi liikmesriikide mitmekeelsuse ja kirjaliku tõlke ekspertide avatud koordineerimise meetodi tööühma aruanne (2022).

Euroopa Komisjon

Mitmekeelsus: Euroopa rikkus ja ühine kohustus (COM(2008) 566 lõplik).

Suunised (liikuvusteabe standardid) teabe- ja nõustamisteenuste loomise kvaliteedistandardite kohta loovisikutele ja kultuuritöötajatele, avaldanud töörühm (2011).

Euroopa kultuurivaldkonna uus tegevuskava (COM(2018) 267 final)¹³.

Soovitus kultuuripärandi ühise Euroopa andmeruumi kohta (ELT L 401, 12.11.2021, lk 5–16).

Struktureeritud dialoog „Voices of Culture“

„Voices of Culture“ ajurünnaku aruanne „*Culture and the United Nations Sustainable Development Goals: Challenges and Opportunities*“ (2021) („Kultuur ja ÜRO kestliku arengu eesmärgid: väljakutsed ja võimalused“, 2021).

„Voices of Culture“ ajurünnaku aruanne „*Status and Working Conditions for Artists, Cultural and Creative Professionals*“¹⁴ (2021) („Loovisikute, kultuuri- ja loometöötajate staatus ja töötingimused“, 2021).

Euroopa Parlament

Tehisintellekt haridus-, kultuuri- ja audiovisuaalsektoris (2020/2017(INI)).

Keeleline võrdõiguslikkus digitaalajastul (2018/2028(INI)).

Kunstnike olukord ja ELi kultuurielu taastumine (2020/2261(INI)).

Euroopa kultuurielu taastumine ([2020/2708\(RSP\)](#)).

UNESCO

Kultuurilise väljenduse mitmekesisuse kaitse ja edendamise konventsioon (2005)¹⁵.

¹³ Punkt 4. Strateegilised eesmärgid ja meetmed, 4.1 Sotsiaalne mõõde – kultuuri ja kultuurilise mitmekesisuse võimaluste kasutamine sotsiaalse sidususe ja heaolu saavutamiseks (teine alapunkt) „Soodustada kultuuri- ja loomesektori spetsialistide liikuvust ning kõrvaldada selle takistused“.

¹⁴ Peatükk 4 „*Mobility (Physical, Greener, Digital, Blended, Regulations, Obstacles)*“.

¹⁵ Artikkel 14 „Konventsiooniosalised püüavad toetada koostööd [...], et soodustada dunaamilise kultuurisektori tekkimist [...]

a) arengumaade kultuuritööstuse tugevdamine: [...]

v) toetades loometööd ning hõlbustades võimalikult suurel määral arengumaade loovisikute liikuvust“.